Socius

“Det norske”

Redaksjonsmedlemmer:
Redaktør og medansvarlig for layout: Amanda Brandser
SoMe-ansvarlig og medansvarlig for layout: Rakel Marie Moen Evensen
Økonomisk ansvarlig: Sebastian Gåsemyr Staalesen
Arrangementsansvarlig: André Claxton-Berge
Redaksjonsmedlem: Mathias Dauge

Skribenter og bidragsytere:
Vårin Sinnes
André Claxton-Berge
Sebastian Gåsemyr Staalesen
Simon Tegegne Glad Frigessi Di Rattalma
Amalia Knotten
Amanda Brandser
Illustrasjon: Eline Langmyr Iochev
Grafisk design: Milla Osland

Socius er et tidsskrift for studenter som er interesserte i sosiologi ved Universitetet i Oslo. I år er magasinet utgitt med støtte fra kulturstyret, FriFond Barn og Unge, og Instituttet for sosiologi og samfunnsgeografi.

KS
VELFERDSTINGET I OSLO OG AKERSHUS
KULTURSTYRET

E-post: kontakt.socius@gmail.com
Facebook: Socius / Instagram: Socius_uio

4. Er forståelsen av «det norske» som kulturfellesskap islamofobisk? **Tekst:** Vårin Sinnes

8. Rike nordmenns skattefrykt
Tekst: Sebastian Gåsemyr Staalesen

12. Integrasjon og sosiologi: et intervju med Grete Brochmann **Intervju av:** Amanda Brandser

18. Rase, identitet og det norske språket **Tekst:** André Claxton-Berge

22. Ytre høyre, kamp for ytringsfrihet eller spill for galleriet? **Tekst:** Sebastian Gåsemyr Staalesen og Simon Tegegne Glad Frigessi Di Rattalma

24. Kommunikasjon
Tekst: Amalia Knotten

26. Quiz

28. Kryssord
Laget av: André Claxton-Berge

Er forståelsen av «det norske» som kulturfellesskap islamofobisk?

Tekst: Vårin Sinnes

[1] Så vidt meg bekjent offentliggjøres ikke bacheloroppgaver ved UiO. Den fulle oppgaven kan etterspørres ved å kontakte meg på vaarines@uio.no.

Jeg vil også understreke at en bacheloroppgave selvsagt ikke er fagfellevurdert forskning. Mine resultater og analyser må leses med dette i mente.

På videregående gikk jeg på en internasjonal skole i Tyskland. Ungdommer fra rundt 100 forskjellige land bodde og gikk på skole sammen, fire av oss nordmenn. På 17. mai gjorde vi fire som seg hør og bør – vi pynta et bord i kantinen i rødt, hvitt og blått, tok på oss finstasen, og feiret «det norske». Mine tyske venner betraktet det hele med en viss vantro og ubehag. For dem var det noe som skurret. «Hadde jeg gjort dette hadde jeg blitt tatt for nazist» var det en av dem som sa.

Det er altså ikke alle som feirer seg selv med like stor selvfølgelighet som oss. Det sies at det er typisk norsk å være god. Men er det kanskje heller typisk norsk å tro at det er typisk norsk å være god? Forskning tyder på det. Særlig er det typisk norsk å tro at vi er «kulturelt» bedre enn andre. 61 % av den norske befolkningen mener at norsk kultur er overlegen andre kulturer. Dette gjør oss til landet i Europa med høyest tro på vår egen kulturelle overlegenhet (Ponce, 2022, s. 87).

Å feire vår egen kultur kan for mange synes uskyldig. De siste årene har imidlertid flere forskere påpekt at kulturelle aspekter ved rasisme lenge har blitt oversett. Hører man ordet rasisme, tenker nok de fleste først på hudfarge. Men forskere og teoretikere har påpekt at ideer om kulturelle og religiøse hierarkier og trusler har vært vel så viktig i rasistisk tankegods (Bangstad, 2022; Eriksen, 2022; Iversen, 2022; Lentin, 2008). Dette kulturelle elementet ved rasisme har imidlertid i stor grad unnsluppet den sterke antirasistiske diskursen, som har preget Europa etter andre verdenskrig (Lentin, 2008).

Flere forskere argumenterer for at denne typen narrativer dermed har fått lov til å fortsette med en annen type legitimitet enn det vi forbinder med «klassisk» rasisme. Ubevisst eller bevisst har sosiale aktører i Europa dermed skiftet sin retorikk fra biologi og hudfarge til et fokus på kultur og religion. De mest åpenbare eksemplene er politiske partier på ytre høyre fløy. Som for eksempel Sverigedemokratene, det nederlandske Frihetspartiet PVV, det tyske partiet Alternativ for Tyskland eller Nasjonal Samling i Frankrike. Muslimer har vært særlig utsatt for retorikken deres (Bangstad, 2015; Brubaker, 2017; Elgenius & Rydgren, 2019; Simonsen & Bonikowski, 2020).

Denne typen narrativ, hvor «muslimene» konstrueres som en farlig motsetning til «vår kultur» finner vi også hos ytre høyre her hjemme. Både hos stortingspartiet Frp, og i og ulike høyreekstreme organisasjoner og fora (Bangstad, 2015; Døving, 2020; Fangen, 2020). For det første finner forskere at muslimer fremstilles som en enhetlig gruppe med visse iboende, negative trekk. Disse trekkene fremstilles å gjelde alle muslimer, kun i kraft av at de er muslimer. For det andre fremstilles de som en trussel mot «det norske» og særlig mot «norsk kultur» (Bangstad, 2015; Døving, 2020; Fangen, 2020).

Er dette holdninger som speiles også i befolkningen? Dette har jeg undersøkt i min bacheloroppgave (Sinnes, 2024)[1] . Gjennom Michèle Lamonts begrep om symbolske grenser har jeg stilt følgende spørsmål: Er det en sammenheng i Norge mellom å trekke kulturelle symbolske grenser rundt norskhet, og å ha islamofobiske holdninger?

Å undersøke symbolske grenser betyr, enkelt forklart, å undersøke hvordan aktører konseptuelt strukturerer den sosiale verden. Hvordan de ser for seg sosiale grupper, og særlig grensene mellom dem og kriteriene for medlemskap (Lamont & Molnár, 2002, s. 168-169). Jeg har undersøkt den statistiske sammenhengen mellom to typer symbolske grenser: (1) islamofobi og (2) kulturelle symbolske grenser rundt norskhet.

Som symbolsk grense kan islamofobi forstås som en grense mot muslimer. Det innebærer å tillegge alle muslimer til visse negative egenskaper, og på bakgrunn av dette ha negative holdninger mot dem (Bleich, 2011, s. 1585).

Symbolske grenser rundt norskhet handler om hvordan man ser for seg kriteriene for å være «norsk». Hva er det som definerer «det norske»? Jeg har spesifikt vært interessert i å undersøke de som forstår det å være medlem av «norsk kultur» som viktig for norskhet. Det viktige her er ikke om det finnes en «norsk kultur» eller hva som kjennetegner den. Spørsmålet er om aktørene selv bruker begrepet om kultur når de definerer hva de ser som viktig for å være norsk.

Jeg har undersøkt dette kvantitativt, ved å ta i bruk det norske utvalget av European Values Study fra 2017 (EVS, 2022). Jeg har satt opp to lineære sannsynlighetsmodeller, som lar meg undersøke hvorvidt ulike variabler samvarierer med å ha islamofobiske holdninger. Hovedvariabelen jeg var interessert i, var altså variabelen for kulturell symbolsk grensedragning rundt norskhet (heretter kulturell SGN). Datasettet gjorde det mulig å operasjonalisere kulturell SGN på to ulike måter. Jeg har satt opp to ulike modeller med to ulike operasjonaliseringer. Den første operasjonaliseringen kan vi kalle den strenge. Her er kun de som svarer at det er «svært viktig» å være del av «den norsk kulturen» (EVS, 2022) for å være norsk, definert som å trekke kulturelle SGN.

Den andre operasjonaliseringen kan vi kalle den ikke-strenge. Her er også de som svarer at det er «ganske viktig» å være en del av «den norske kulturen» (EVS, 2022) for å være norsk, definert som å trekke kulturelle SGN. En rekke kontrollvariabler var også med i modellene (Sinnes, 2024, s. 10-15). De to modellene gav to ulike resultater. Jeg vil presentere dem en av gangen.

Ved den strenge operasjonaliseringen var det 36 % av utvalget som trakk kulturelle SGN. Mer enn 1 av 3 av de spurte mener altså at det er svært viktig å være en del av «den norske kulturen» for å være norsk. I modellen som brukte denne operasjonaliseringen var det en signifikant sammenheng mellom å trekke kulturelle SGN og å ha islamofobiske holdninger (stigningstall på 0.07). Det vil si at modellen estimerer at det er større sjanse for å ha islamofobiske holdninger dersom man trekker kulturelle SGN. At resultatene er signifikante betyr at det er svært usannsynlig at denne sammenhengen skyldes tilfeldigheter ved utvalget. Det var heller ingen annen definisjon av norskhet som hadde en sterkere sammenheng med islamofobi (Sinnes, 2024, s. 15-16).

Dette indikerer at retorikken fra ytre høyre har en viss gjenklang i befolkningen. I denne retorikken er nettopp poenget at «norsk kultur» er svært viktig for norskhet, og at «muslimene» truer dette (Bangstad, 2015; Døving, 2020a; Fangen, 2020). Videre er det interessant at det kulturelle kriteriet for norskhet var det som hadde sterkest sammenheng med islamofobi. Dette synes å understøtte forskningen som peker på at kulturelle narrativ har tatt over som mer «akseptert» grunnlag for eksklusjon enn for eksempel biologisk orienterte rasistiske narrativ (Bangstad, 2015; Elgenius & Rydgren, 2019; Lentin, 2008).

Som nevnt innledningsvis er Norge det landet i Europa hvor innbyggerne har størst tro på egen kulturell overlegenhet (Ponce, 2022, s. 87). Et relevant spørsmål i forlengelsen av disse resultatene er dermed om sammenhengen mellom strenge kulturelle grenser rundt nasjonen og islamofobi er like sterk i andre Europeiske land, eller om andre rammer for selvforståelse er viktigere andre steder enn i Norge (Sinnes, 2024, s. 16-18).

Ved den ikke-strenge operasjonaliseringen av kulturelle SGN, blir imidlertid bildet mer nyansert. Ved denne operasjonaliseringen trekker hele 94 % av utvalget kulturelle SGN. I klartekst: nesten alle de spurte synes at det er enten svært eller ganske viktig å være del av «den norske kulturen» for å være norsk. Med denne operasjonaliseringen var det imidlertid ingen estimert sammenheng mellom å trekke kulturelle grenser for norskhet og å ha islamofobiske holdninger (Sinnes, 2024, s. 15-16).

Hvordan bør man tolke dette? Kanskje peker det først og fremst mot at de høyrepopulistiske og islamofobiske narrativene ikke har monopol på begrepet «norsk kultur»? Marta Bivand Erdal har for eksempel påpekt at det i dagens Norge finnes veldig mange ulike forståelser av «norskhet». Noen av dem ekskluderende, men langt fra alle. Ideer om et nasjonalt fellesskap kan også forstås som et inkluderende fellesskap som samler innbyggere på tross av forskjeller, argumenterer hun (Erdal, 2022a, 2022b). Kanskje fanges også disse mindre ekskluderende forståelsene av «det norske» opp når respondentene svarer at norsk kultur er «ganske viktig» for norskhet (Sinnes, 2024, s. 18-19)?

Mer generelt peker dette mot utfordringer ved å undersøke aktørers virkelighetsforståelse ved hjelp av kvantitativ metode. De kvantitative dataene brukt her gir lite rom for å tolke hva respondentene legger i begrepene «å være norsk», og «norsk kultur». Operasjonaliseringen av islamofobi blir nødvendigvis også begrenset. Likevel kan kvantitative analyser si noe om store trender, hvorvidt tendenser man har avdekket kvalitativt gjør seg gjeldende i befolkningen som helhet. De har altså først og fremst verdi når de tolkes i en større forskningskontekst hvor også kvalitative studier inngår.

Hvordan kan jeg slippe å betale skatt? Det er et spørsmål det virker som om flere har begynt å stille seg. For noen er svaret å flytte til skatteparadiser som Sveits, mens andre flytter til de såkalte skatteparadisene innen Norges grenser, som kommunen Bø. Ikke Bø fra Rådebank, kommunen Bø i nord.

Rike nordmenns skattefrykt

Tekst: Sebastian Gåsemyr Staalesen

I april ble det kjent at Asker kommune vurderer å gjøre kutt i den kommunale formuesskatten. Dette fikk store reaksjoner, så store at flere nasjonale mediehus benyttet samme overskrift, "Asker kan bli skatteparadis". Hvorfor vurderer Asker dette tiltaket og hvilke konsekvenser kan dette ha for resten av kommune-Norge?

Det er sentralt for denne diskusjonen å forstå hva et skatteparadis er. Etter et søk på SNL står det at et «skatteparadis er en stat eller et geografisk område med selvråderett i skattepolitikken, som tilbyr utlendinger og bedrifter eid av utlendinger nullskattevilkår og et lovverk som hindrer innsyn fra omverdenen». Kan dermed kommuner som Bø og snart kanskje Asker regnes som skatteparadiser? Ja, og nei. Bø tilbyr alle sine innbyggere lavere formuesskatt, i håp om å tiltrekke innflyttere fra andre kommuner for å tjene mer penger på skatt. En helt logisk forklaring. Men, Bø og Asker kan ikke tilby lovverk som hindrer innsyn i skattebetaling, siden det er i strid med norsk lov. Dermed kan vi ikke kalle disse kommunene for "skatteparadiser", hva med å heller kalle dem skatteflyttere? De flytter skatteinntekter fra andre kommuner til seg selv.

Asker er selvsagt ikke den eneste kommunen som vurderer dette tiltaket. Høyres ordførerkandidat i Rauma, Gaute Grøtta Grav, var tydelig i valgkampen i 2023 om at han ønsket å kutte i formuesskatten like mye som Bø, selv om kommunen lå an til å gå i underskudd i 2023.

Da Erna Solberg ble spurt om Gravs planer svarte hun at "Hvis de finner rom i økonomien sin til å gjøre sånt, så er det fint.". Høyre endte med 12% i Rauma, mens SV gjorde et brakvalg med 43%, og selv med dette tapet ser vi en økende trend blant Høyre-politikere om at kommunale skatteparadis ikke bare er isolerte tilfeller, men en ønsket utvikling.

Det er både lett og litt komplisert å forklare. Asker kommune kan tjene på å tilby velstående nordmenn fra andre kommuner, lavere skatt. Tanken er at de skatteinntektene kommunen mister ved at eksisterende Askerbøringer får redusert skatt, mer enn opp eies av skatteinntekter fra nyinnflyttede rikinger. Men er det tjente penger? Eller er det bare å flytte et kakestykke fra noen andres tallerken, over på Askers fat? Askerbøringene som betaler skatt har kanskje bodd i Asker hele livet, og betaler dermed Asker tilbake for barnehage og skolegang som Asker betalte for i deres oppvekst. De som flytter til Asker derimot betaler Asker for å slippe å betale mer til kommunene de selv kommer fra. Altså "gratis" penger.

En foranledning til dette forslaget, som ble fremmet av Asker FrP, var at Kjell Inge Røkke flyttet til det faktiske skatteparadiset Sveits, og at Asker dermed mistet flere hundre millioner kroner i skatteinntekter. Men Asker har fortsatt flere millionærer, hvorfor ta fra andre kommuner? Gruppeleder i Asker FrP begrunner forslaget med at regjeringens "fiendtlige skatteregime" får næringsliv, arbeidsplasser og verdier til å flytte ut av landet.

Det som ikke blir tatt opp av Asker FrP er at rike nordmenn betaler mindre skatt enn rike i andre land. Ifølge Kapital ville faktisk andelen de 25 rikeste nordmennene betaler i skatt blitt halvert hvis Norge fjernet formuesskatten, og mindre enn en tredjedel så mye skatt som de rikeste amerikanerne betaler. De rikeste nordmennene betaler omlag 2,98% i skatt, mens de rikeste amerikanerne betaler 3,4%. Dette er fordi Norge skattlegger i liten grad urealiserte kapitalgevinster. Tanken er at gevinster som beholdes i selskap skal kunne brukes til investeringer som igjen skal skape flere arbeidsplasser.

Det er samme tankegang bak alle skatteparadiser, problemet for kommune-Norge er når det skjer i Norge. Selv om Asker skulle klare å tjene på dette, betyr ikke det at Norge tjener på det.

De fattigste kommunene tjener hvert fall ikke på det. Et kommunalt kappløp om å bli skatteparadis skaper ikke nødvendigvis verdier, men flytter dem rundt på en måte som gjør at de med formue får beholde så mye som mulig på sine private hender.

Integrasjon og sosiologi: et intervju med Grete Brochmann

Amanda Brandser
Redaktør av Socius og
sosiologi student

Grete Brochmann
norsk sosiolog og professor ved
Institutt for sosiologi og samfunns-
geografi ved Universitetet i Oslo

Hva tenker du når du tenker hva som er «norsk»? Når jeg tenker på hva som passer inn i et magasin om det norske, er ikke alltid det første jeg tenker migrasjon og integrasjon. Som et bilde på det typisk norske tenker man kanskje «brunost, bunad og 17.mai», men hvis man går videre inn i tankeprosessen, kan man fort begynne å kontrastere norsk med andre land og kulturer. Herifra er det ikke langt å tenke på hvor innvandring og integrasjon passer inn i bildet. For å gå dypere inn i dette teamet har jeg fått gleden av å intervjue Grete Brochmann, professor ved institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Hun har lenge holdt på med studier av migrasjon, og videre om innvandringshistorie og integrasjon. Hvis det er noen som kan fortelle om dette temaet, er det henne. Så for å unngå å overkomplisere begynnelsen, la oss bare kjøre i gang!

Amanda
Temaet for magasinet i dette semesteret er jo «det norske». Hvordan tror du at din forskning og det du har holdt på med har vært relevant for temaet «det norske»?

Grete
Ja, jeg vil si at det er jo både berørt indirekte og direkte. Jeg har jobbet med det norske mer direkte, for eksempel gjennom nasjonsbygging, som handler om hvordan man bygger en fellesskapsfølelse i samfunnet, som blant annet er viktig for utviklingen av velferdsstaten. Indirekte vil jo innvandring, som jeg har jobbet med i mange år, ha noe med «det norske» å gjøre. Det kommer altså noe inn som kontrasterer «det norske» og på sikt bidrar til å endre definisjonen av hva som betraktes som «norsk».

Amanda
Socius er jo et sosiologisk magasin. Hvordan tror du at dette berører sosiologien?

Grete
Jeg har i mange år sagt at sosiologien er veldig velegnet som redskap for å studere det som har med migrasjon å gjøre. Sosiologien handler nemlig helt grunnleggende om samspill mellom aktører og strukturer. Er det noe som illustrerer dette samspillet, er det migrasjon. Når det kommer til migrasjon, altså at folk flytter på seg internasjonalt og intranasjonalt, handler det om individer som responderer på ytre omgivelser, tar en beslutning og flytter på seg. Helt i utgangspunktet handler det altså om sosiologiske problemstillinger, og så er feltet spekket med sosiologi hele veien frem til at de som kommer er fullt integrert i en ny sammenheng. Jeg, som sosiolog, har følt at jeg har veldig gode analytiske redskaper for å studere alt jeg har holdt med som har med migrasjon å gjøre. Det å ha aktør-struktur perspektivet i tankene, gir umiddelbart tilgang til analyse og forståelse.

Amanda
En del av det du holder på med berører migrasjon, men også integrasjon. For å gå videre inn i dette temaet lurer jeg på hva integrasjon egentlig handler om?

Grete
Integrasjon er både knyttet til individet, til politikk og de sosiale prosessene rundt. Det å bli integrert og å integrere seg i en ny kontekst, det er litt ulike valører av det samme. Som individ handler det om at man aktivt og passivt blir en del av en større sammenheng. Vi kan jo snakke om integrasjon i forbindelse med mennesker generelt også. Vi skal alle integreres og sosialiseres inn i et samfunn fra barnsben av. Vi sosialiseres i barneoppdragelsen, i skolen, i høyere utdanning og så videre. Alt dette er kulturelle og kunnskapsmessige prosesser, der vi tilpasses og

får økt forståelse for samfunnet rundt oss. Når folk kommer fra en annen nasjonal kontekst, altså som internasjonale migranter, har man hatt grunnsosialiseringen i en annen kontekst. Da må man starte med et veldig annerledes utgangspunkt enn de som allerede bor der. På en måte blir dette en slags sekundærsosialisering. Hvis man for eksempel kommer som ung voksen, må man sosialiseres i en ny setting. Kanskje har man med seg utdannelse fra det landet man kommer fra, kanskje har man ikke det. Hvis man kommer med lite utdannelse, kan det jo være ekstra krevende og bli innlemmet i en ny samfunnskontekst.

Dette er jo det man holder på med knyttet til integrasjon. Om man for eksempel skal se det fra myndighetenes perspektiv handler det om å legge til rette for at folk skal kunne starte en best mulig integrasjonsprosess. Da er det mye forskjellig politikk for å hjelpe til i denne prosessen. Og aktøren, eller den som kommer, må også gjøre noe aktivt for å bli integrert og sosialisert i denne nye settingen. For den som skal sekundærsosialiseres i en kanskje totalt fremmed sammenheng er det veldig krevende prosesser man snakker om. Det er store emosjonelle forhold knyttet til dette. Det å være på myndighetssiden, er en mer instrumentell og politisk sak, men det kan også være krevende å legge til rette for at folk som kommer skal bli godt inkludert. Det som altså har dette velinnarbeidede og selvfølgeliggjorte begrepet «integrasjon» knyttet til seg, rommer egentlig veldig store og for mange ganske dramatiske menneskelige prosesser. Samtidig har det blitt en del av dagligtalen; det har en daglig valør som brukes hele tiden, blant venner og kjente, i offentligheten og i politikken. Selve begrepet er faglig kontroversielt. Blant sosiologer og andre samfunnsvitere er det veldig ulike syn på hva som ligger i begrepet integrasjon.

Amanda
Hvorfor bruker man begrepet integrasjon i stedet for assimilasjon?

Grete
Historisk har man satt integrasjonsbegrepet opp mot assimilasjonsbegrepet. Da integrasjon kom på dagsorden i Norge på begynnelsen av 70-tallet, var det lansert som en slags opposisjon til assimilasjon, som da ble forbundet med illegitime forhold. Assimilasjonspolitikk var noe man for eksempel hadde bedrevet overfor den samiske minoriteten i Norge, hvor det var snakk om fornorskningspolitikk. Der var det bruk av tvang og press for å forsøke å få den samiske befolkningen innrullert i majoriteten, den norske majoritets-befolkningen, institusjonelt og i samfunnet. Det var altså da viktig å markere avstand til denne måten å forholde seg til minoriteter på. Man ville isteden ha en mer pluralistisk og mykere tilnærming til dette, hvor man vektla at dette var en toveisprosess. Det var snakk om at man som nykommer måtte tilpasse seg

«Hvis man kommer med lite utdannelse, kan det være ekstra krevende og bli innlemmet i en ny samfunnskontekst.»

et stykke på vei, men også majoritetssamfunnet måtte tilpasse seg. Innvandrere skulle få velge om de ville bli «norske».
Mange vil jo si det samme i dag, men det har vært en omfattende faglig diskusjon mellom 70-tallet og i dag, når det gjelder hele dette komplekse begrepet og hva det innebærer. Én ting er hvilke ord man bruker om et fenomen, men også hva disse prosessene faktisk innebærer, og hva de bør innebære. Det er veldig mange normative spørsmål i dette feltet, og på denne måten er det et vanskelig felt å manøvrere i faglig. Det er også ulike syn på hvor normativ det er greit å være. Noen forskere mener at det er greit å være politisk aktiv innenfor det samme feltet man forsker på, mens andre ikke synes det. Det er på mange måter et veldig sammensatt og ladet felt.

Amanda
Når vi er inne på det, hvilken forståelse av integrasjon går du ut ifra?

Grete
Jeg har egentlig brukt integrasjonsbegrepet i hele min karriere som forsker, og da på en sosiologisk måte; hvilke mekanismer og faktorer som spiller inn når individer tilpasser seg en kontekst, og motsatt hvordan konteksten påvirker individene. Særlig i de senere årene har jeg synes det er veldig interessant å diskutere forholdet mellom integrasjon og assimilasjon ut fra en slik tankegang, og også bringe inn historiske dimensjoner. Jeg har vært litt på linje med internasjonale forskere som har ønsket å rehabilitere assimilasjonsbegrepet som et analytisk redskap, og ikke som et normativt redskap for en bestemt politikk.

Å behandle det som et analytisk redskap handler om å gå inn og se på hva som faktisk skjer: i hvilken grad ønsker folk å bli assimilert? Og ikke minst i hvilken grad lar majoritetsbefolkningen innvandrere bli assimilert om det er det de ønsker. Det er jo virkelig også en toveisprosess. Det kan godt hende at det er noen innvandrere som vil bli «norske» så fort som mulig, ikke bare med tanke på rettigheter formelt sett, men at de aktivt ønsker å tilegne seg en norsk kultur og å bli betraktet som norske. Det er ikke gitt at majoritetsbefolkningen aksepterer dette. Man har jo for eksempel bunadsdiskusjonen som ofte kommer opp rundt 17.mai: Er det legitimt at folk fra andre kulturer bruker norske bunader? Da blir det plutselig mange meninger som peker tilbake mot det du begynte å spørre om, nemlig «det norske». Altså hva skal kvalifisere for å bære et slikt symbolsk uttrykk for noe veldig norsk. Dette er bare en illustrasjon på tosidigheten.

Hvis man ser på innvandring til Norge over et langt historisk løp, er faktisk hovedtendensen assimilasjon. Jeg har selv jobbet mye med norsk innvandringshistorie og var med å skrive et verk om innvandringshistorie som gikk fra år 900, fra da man kan snakke om en norsk statsdannelse, frem til år 2000. Det vi snakker om som innvandring i dag, var det vi i dette verket kalte for «den nye innvandringen». Altså den som startet på slutten av 60-tallet. Vi så på de lange linjene, og det var ikke noe tvil om at assimilasjon var hovedtendensen historisk sett. Unntaket for dette var den samiske befolkningen, urbefolkningen altså, og i en viss grad de fem gruppene som kalles nasjonale minoriteter. Da kan man snakke om at det ikke var en fullstendig assimilasjon, men hvis du ser på andre kategorier av innvandrere har de gått sømløst inn i majoritetsbefolkningen.

Amanda
Når du sier at assimilasjon var normen historisk sett, var dette press fra statsnivå eller for eksempel i dagliglivet?

Grete
Det var ikke noe politikk for integrasjon eller assimilasjon overfor innvandrere i tidligere tider. Det var altså dagliglivet og historiske prosesser som påvirket dette. Likevel betyr ikke det at det var lett. Mange hadde det nok minst like vanskelig før i tiden med å komme som utlendinger i en norsk setting. Det er også viktig å understreke at det har vært historiske epoker hvor innvandrerne tilhørte overklassen. Det har ikke alltid vært slik at de som kommer har en lavere klassemessig posisjon enn majoriteten. Vi hadde for eksempel danske embetsmenn som innvandret under kolonitiden, og vi hadde internasjonale utdannet ekspertise i gruvebedrifter og annen virksomhet. Da har jo folk kommet inn som mennesker høyt på strå, og de danske lensmennene kom til og med i en maktposisjon ovenfor den norske befolkningen. Slik at dette har vært en veldig rikholdig historie opp igjennom årene, med veldig forskjellige relasjoner mellom nykommere og majoritetsbefolkningen.

Amanda
Dette er interessant, fordi man tenker kanskje ikke ofte på at det er snakk om migrasjon av høyere klasser.

Grete
Den nye innvandringen som kom på 70-tallet, slik vi definerer den, handlet jo om innvandrere fra land utenfor OECD. Det var jo land som hadde mindre utdannelse og som kom som enten billig arbeidskraft, flyktninger, og som familieforening

med disse kategoriene. I stor grad var det folk som kom inn i Norge i et sjikt som var sosialt og økonomisk var lavere enn snittet i majoritetsbefolkningen. Men hele veien har det jo også kommet individer som har høy utdannelse, og som tilfører ekspertise.

Amanda
Med tanke på endringer i innvandringsbefolkningen, har det vært noen forandringer i forhold til hvordan det er å integreres med tanke på kulturforskjeller?

Grete
Ja, hvis man ser tilbake på hele epoken av den nye innvandringen i norsk sammenheng, har det jo skjedd masse som vi ikke nødvendigvis går og tenker på i dagliglivet. Iallfall jeg som har levd en stund husker hele perioden – jeg var ungdom da denne innvandringen begynte. Hvis man ser tilbake fra i dag, har jo det norske samfunnet forandret seg i sterk grad gjennom innvandringen siden denne tiden. Det er veldig mye som blir selvfølgeliggjort gjennom langsomme historiske prosesser, slik at man ikke tenker over dette i fra dag til dag. Men når man ser femti år tilbake i tid har det jo faktisk skjedd veldig mye. Mange ting som vi i dag snakker hverdagslig og ubesværet om, var jo veldig fremmed. For eksempel har rettighetstenkningen endret seg. Altså det at vi etter hvert har fått et veldig selvfølgeliggjort forhold til at det er mange arbeidstakere i Norge som ikke snakker norsk. De har blitt viktige arbeidstakere i den norske økonomien, tenk for eksempel på arbeidsinnvandrerne fra de nye EU-landene etter 2004. Dette var egentlig en voldsom endring i norsk økonomi.

Det har også skjedd mye som har påvirket forståelsen av hva det er å være norsk. Vi kan ikke lenger snakke om «det norske» på en ukomplisert måte. Det har blitt mer kontroversielt.. Om du prøver å si at «dette er veldig norsk», er det et eller annet som umiddelbart skurrer. Man må ta noen forbehold og det påpekes at det er mange måter å være norsk på. Det er altså blitt noen «sayings» som ikke eksisterte på 70-tallet. Folk sa i mye mindre grad at det fantes mange måter å være norsk på, selv om det også var sant da på en annen måte enn nå. Det har kommet inn en sensitivitet i kultursfæren som ikke var der, og det har noe å gjøre med at det er flere som skal ha en definisjonsmulighet når det gjelder «det norske».

Amanda
Så langt har vi snakket mest om hva integrasjon er og hvilke endringer som har oppstått. Men hvordan kan egentlig sosiologi være nyttig når det kommer til integreringsspørsmål, spesielt i nyere tid?

Grete
Jo, integrering er det feltet innenfor dette store fagområdet hvor sosiologi kommer aller best til sin rett. En av sosiologiens klassikere, Émile Durkheim, var en tidlig stemme innenfor integrasjon. Han snakket om samfunnsmessig integrasjon og sosial kohesjon, som vi kaller det i dag. Og ikke minst det motsatte, anomi. Disse veldige sentrale grunnbegrepene i sosiologien handlet om integrasjon og hvordan mennesker sosialiseres i større helheter og blir en del av disse helhetene. På et vis var dette noe av det aller viktigste Durkheim lærte oss. Dette kan anvendes både i forhold til oss alle som samfunnsmedlemmer, men også spesifikt ovenfor folk som kommer fra en annen sosialiseringskontekst inn i den norske.

I dag er dette svært aktuelt i innvandring og integrering. Substansielt er mekanismene de samme som før, altså grunnleggende hvordan mennesker tilpasses omgivelsene. Det handler om helt vesentlige prosesser for menneskelig velvære og trivsel. Når man ikke får til denne sosialiseringen kan anomi oppstå. Det er en samlebetegnelse for ting som ikke fungerer og en følelse av fremmedhet og av å ikke tilhøre. Det er egentlig snakk om veldig alvorlige ting, men som kan være der i varierende grad. Det Durkheim gjorde, var å analysere og vise frem disse mekanismene. Dette er fortsatt veldig relevant der det kommer inn nye tilskudd av mennesker i et samfunn, kontrastert med de som er innfødte. Jeg må si at jo eldre jeg blir, jo mer slått blir jeg av hvor viktig og treffsikker sosiologien kan være på dette feltet. Integrasjon handler jo om menneskelige relasjoner i en større kontekst.

Amanda
Videre kommer vi innom hvordan Brochmann har jobbet mye med integrasjon i et velferdsstatlig perspektiv de siste tjue årene. Når vi snakker om dette lurer jeg på rollen til forskeren i politikken. Hvordan kommer egentlig forskningsarbeid til uttrykk i politikken?

Grete
Det er et viktig spørsmål. Som forsker har man muligheten til å påvirke hvordan ting gjøres politisk gjennom å legge et kunnskapsmessig grunnlag. Man kan bidra med kunnskap som de som faktisk skal forme politikken kan benytte seg av. Og så kan man oppleve som forsker,

hvilket jeg har gjort flere ganger, å bli spurt av stat eller regjering om å bidra mer konkret til rådgivning eller utredning på politikkområder.

Jeg mener det ikke er problematisk å takke ja til en slik rolle, men jeg er veldig opptatt av at man må opprettholde de vanlige forskningsmessige prinsippene. Man skal ikke gå inn og lage politikken for politikerne, man skal heller drøfte, analysere og vise frem dilemmaer som politikerne så må omsette i handling. Man kan sette opp alternative løsningsmåter for eksempel. Jeg synes ofte det er nyttig for å vise frem hva man står overfor, og hvilke dilemmaer som er knyttet til de ulike handlingsalternativene. Så må politikerne ta egne beslutninger og valg.

Amanda
For å avslutte dette intervjuet lurer jeg på om du har noen tanker om hva som kommer til å være viktig i innvandrings- og integreringsspørsmål fremover?

→ ***Vi står jo som samfunn kontinuerlig opp i disse temaene. De bare er, og vil fortsette og være ekstremt viktige og aktuelle. Nå har vi jo for eksempel ukrainakrisen, og en rekordstor innvandring av ukrainere, og spørsmålet er hva skal skje med dem?***

Rase, identitet og det norske språket

Tekst: André Claxton-Berge

Så lenge jeg kan huske har jeg visst at jeg er annerledes. Moren min har brun hud, kommer fra Cuba og har afro. I hjemlandet har hun på lik linje med resten av familien alltid identifisert seg som «negra» (svart) og vært stolt av det. Faren min og slekta hans har bodd i Norge i mange generasjoner og er, som de fleste her i landet, lyse i huden. Selv er jeg et sted imellom. Som mange etniske minoriteter her i landet, har også jeg slitt med identitet. Et viktig hinder jeg opplever er det mangelfulle norske språket.

I Norge har vi mange som stammer fra andre deler av verden, men fortsatt føler seg norske. Men vi har ikke ord som refererer til folk som har utseende-messige trekk med opphav fra andre deler av verden. Uten slike begreper er de eneste ordene som blir igjen, ord som refererer til kultur. Men min kultur er først og fremst norsk, og det som gjør at jeg skiller meg ut er utseende, ikke kultur.

Etter andre verdenskrig valgte Norge, som de fleste land i Europa, å kvitte seg med rase-begrepet. Dette var det selvfølgelig en rekke gode grunner til. Blant annet det faktum at det ikke finnes noe bevis for at menneskeraser eksisterer, fra et biologisk perspektiv. Kultur-begrepene som senere har tatt over, er dessverre problematiske på sin egen måte.

Trenger du bekreftelse på fattigdommen i det norske språket angående dette temaet, ta en titt på NRKs «flerkulturelle ordliste». Alle ordene du ser listet opp på siden av denne teksten er, ifølge NRK, de ordene som er «greie» å bruke i media om «innvandrere og flerkultur». Ifølge NRK finnes det altså ikke et eneste begrep som refererer til utseende, som er «greit» å bruke.

Som en konsekvens av dette, får mange av disse ordene en slags dobbel betydning. «Etnisitet» er et godt eksempel på dette. NRK forteller oss at etnisitet:

henviser ofte til nasjonal opprinnelse, men det kan være ulike etniske grupper innenfor en nasjonalstat. Alle har en etnisk bakgrunn, også hvite nordmenn. «kulturell/kultur/bakgrunn» kan være synonymer.

På Wikipedia kan man lese at etnisitet er

en oppfatning av identitet og medlemskap i en gruppe som deler felles språk, kulturelle særtrekk (verdier, tro, religion, matvaner, skikker osv), og en oppfatning av felles historie.

Wikipedia og NRK er altså enige om at etnisitet er et begrep som handler om medlemskap i en folkegruppe.

Doble betydninger

Etter andre verdenskrig valgte Norge, som de fleste land i Europa, å kvitte seg med rase-begrepet. Dette var det selvfølgelig en rekke gode grunner til. Blant annet det faktum at det ikke finnes noe bevis for at menneskeraser eksisterer, fra et biologisk perspektiv. Kultur-begrepene som senere har tatt over, er dessverre problematiske på sin egen måte.

Trenger du bekreftelse på fattigdommen i det norske språket angående dette temaet, ta en titt på NRKs «flerkulturelle ordliste». Alle ordene du ser listet opp på siden av denne teksten er, ifølge NRK, de ordene som er «greie» å bruke i media om «innvandrere og flerkultur». Ifølge NRK finnes det altså ikke et eneste begrep som refererer til utseende, som er «greit» å bruke.

Som en konsekvens av dette, får mange av disse ordene en slags dobbel betydning. «Etnisitet» er et godt eksempel på dette. NRK forteller oss at etnisitet:

henviser ofte til nasjonal opprinnelse, men det kan være ulike etniske grupper innenfor en nasjonalstat. Alle har en etnisk bakgrunn, også hvite nordmenn. «kulturell/kultur/bakgrunn» kan være synonymer.

På Wikipedia kan man lese at etnisitet er

en oppfatning av identitet og medlemskap i en gruppe som deler felles språk, kulturelle særtrekk (verdier, tro, religion, matvaner, skikker osv), og en oppfatning av felles historie.

Wikipedia og NRK er altså enige om at etnisitet er et begrep som handler om medlemskap i en folkegruppe.

Ifølge begge definisjonene avhenger medlemskapet i folkegruppen av kulturelle særtrekk. Etnisitetsbegrepet har lenge vært viktig i akademia, spesielt antropologi, der det blir brukt på samme måte. Men begrepet har også en annen betydning, utenfor den akademiske definisjonen.

Både «etnisitet» og «minoritet», kan være eufemismer for «rase», eller brukes til å referere til hvor forfedrene dine stammer fra. Forskning.no la f.eks. i 2019 ut artikkelen; *«Minoritetsungdom blir oftere stoppet av politiet»*. I artikkelen står det blant annet:

121 ungdommer fra Norge, Sverige, Finland og Danmark ble intervjuet, de fleste gutter. 111 av dem var fra Afrika og Asia, 85 var født og oppvokst i Norden og resten hadde kommet til Norden når de var små.

NRKs flerkulturelle ordliste

ASYLSØKER er et juridisk begrep som brukes om en person som på egen hånd og uanmeldt ber myndighetene om anerkjennelse og beskyttelse som flyktning. Personen kalles asylsøker inntil søknaden er avgjort.

ETNISK MINORITET. «Etnisk» brukes om (kulturelle) særtrekk ved en folkegruppe, og «minoritet» betyr «mindretall».
Samene er f.eks. både et urfolk og en etnisk minoritet i Norge.

ETNISK NORSK er en grei betegnelse for majoritetsbefolkningen i Norge.

ETNISK/ETNISITET henviser ofte til nasjonal opprinnelse, men det kan være ulike etniske grupper innenfor en nasjonalstat. Alle har en etnisk bakgrunn, også hvite nordmenn. «Kulturell/kultur/ bakgrunn» kan være synonymer.

ETTERKOMMERE (AV INNVANDRERE). En «etterkommer av ...» er en person født i Norge av to foreldre født i utlandet. Betegnelsen brukes noen ganger også i videre betydning og inkluderer utenlandsfødte som kom til Norge i svært ung alder og som har vokst opp her. «Etterkommer» kan erstatte bruken av «annen- og tredjegenerasjons innvandrere». Et annet alternativ er «nordmann med innvandrerbakgrunn».

FLERKULTURELL. Begrepet beskriver mennesker som har bakgrunn fra flere kulturer, for eksempel barn av innvandrere, flyktninger eller foreldre med ulik etnisk bakgrunn. Vær gjerne mer presis: Si hva slags kultur det er snakk om.

FLYKTNING. Flyktninger er personer som har forlatt hjemlandet og som risikerer forfølgelse eller andre alvorlige overgrep ved retur dit. De som får oppholdstillatelse på grunn av familieinnvandring, sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket er *ikke* flyktninger.

JØDISK NORDMANN er ofte et bedre begrep enn «norsk jøde»

MAJORITET, MINORITET OG MINORITETSBAKGRUNN.
Begrepsparet minoritet / majoritet (mindretall/ flertall) er nøkternt og hensiktsmessig å bruke i mange sammenhenger. Mennesker kan tilhøre etniske, språklige og religiøse minoriteter eller majo- riteter. Disse begrepene er mer anvendbare på dagens virkelighet enn «innvandrer» og «utenlandsk opprinnelse». *Unngå å bruke begrepene uten at du er tydelig på hva slags minoritet det er snakk om, si f.eks. ikke «barn med minori- tetsbakgrunn», konkretiser i så fall hva slags minoritet det er snakk om (etnisk, religiøs, språklig).*

MUSLIMER. Mennesker som har islam som religion. Karakteristikk som bør brukes på linje med «kristen» når religion er relevant. «Muslimske nordmenn» betegner muslimer som er bosatt i Norge. Se for øvrig det egne kapittelet om islam og muslimer.

MUSLIMSK NORDMANN er ofte et bedre begrep enn «norsk muslim»

NORSK MED INNVANDRERFORELDRE, i stedet for «andregenerasjonsinnvandrarer»

NORSK STATSBORGER er et juridisk begrep som er klart definert i lovverket. Det bør bare brukes når statsborgerskap er relevant.

NORSK/NORDMANN. Hvorvidt man føler seg norsk er en subjektiv vurdering. De som definerer seg som en del av den norske nasjonen er nordmenn, uavhengig av statsborgerskap. I et mangfoldig samfunn har folk flere identiteter. Det er mange måter å være norsk på, og mange begreper brukes om ulike former for norskhet. *Se værvarsom-punktet om bindestrekskombinasjoner som «norsk-pakistansk» og «norsk-vietnameser».*

NYANKOMNE FLYKTNINGER/ INNVANDRERE er presise begreper om flyktninger/innvandrere som nylig har kommet til Norge.

OVERFØRINGSFLYKTNING er et mer dekkende og presist begrep enn kvoteflyktning. Dette er flyktninger som overføres fra et første asylland til Norge, koordinert av FNs høykommisær for flyktninger. Overføringsflyktninger skiller seg fra asylsøkere ved at de ikke bor i asylmottak først, men får bolig i en kommune ved ankomst.

ROM er nå den vanligste betegnelsen på gruppen som tidligere ble kalt «sigøynere» i Norge. Det norske miljøet er delt, enkelte ønsker å bli kalt rom, andre vil bli kalt sigøynere. Som hovedregel skal NRK bruke begrepet intervjuobjektet/familien selv ønsker å bruke. I tvilstilfeller bruker vi «rom». NRK skal ikke bruke begrepet «romfolk», bruk heller flertallsformen romer (*uttale rómer, tonelag 2*). Se for øvrig kapitlet om sigøynere, rom, tatere og romani.

ROMANI/TATER. Romani er en av betegnelsene på gruppen som tidligere ble kalt «tatere» i Norge. Det norske miljøet er delt, enkelte Ønsker å bli kalt romani, enkelte Ønsker å bli kalt tatere. Som hovedregel skal NRK bruke begrepet intervjuobjektet/familien selv ønsker å bruke. Ordet romani er lite kjent og brukt i Norge. I tvilstilfelle bruker vi «romani», men med «tater» som forklaring.

Kilde: "NRKs flerkulturelle ordliste"
Utgitt av Norsk rikskringkasting AS
i november 2014

Men hvis 85 var født og oppvokst i Norden, og resten hadde kommet til Norden når de var små, da er de vel alle nordiske? De er ikke fra Afrika eller Asia. Det å «være fra» en verdensdel, blir kode-språk for å ha et utseende som stammer fra en viss del av verden. Og ordet «minoritet» brukes som kodeord for ikke-hvit eller ikke et typisk/tradisjonelt «skandinavisk utseende». Dette gir ekstra mening gitt konteksten til teksten. Dersom man opplever politidiskriminering, er det sannsynligvis på grunn av utseende, ikke kultur. Hadde man tatt tittelen bokstavelig, kunne «minoritetsungdom» f.eks. referert til nordlendinger, kvinner, funksjonsnedsatte eller en rekke andre grupper.

Tvetydigheten til minoritetsbegrepet blør også inn i det noe sjeldnere begrepet «synlig minoritet». Begrepet brukes ofte om folk som har hudfarge eller ansiktstrekk fra andre deler av verden, eller om de folk som går rundt med religiøse plagg på seg (f.eks. hijab eller kippa). Jeg har aldri hørt begrepet blitt brukt om folk med rullestol eller downs, på tross av at dette også er grupper mennesker som synlig er en del av en minoritet.

De doble betydningene stopper ikke med «minoritet». Et annet problematisk begrep er «ikke-vestlig». Dette begrepet brukes sjeldent om de som kommer til Norge fra Ukraina eller Øst-Europa, selv om de er fra land som historisk sett ikke er en del av vesten. NRK skriver selv i sin flerkulturelle ordliste at

Vestlig/ikke-vestlig er upresise begreper som bør unngås. Det varierer f.eks. om Polen regnes som vestlig eller ikke-vestlig. Statistisk sentralbyrå har sluttet å bruke begrepene i norsk statistikk. Begrepene bør brukes sjelden av NRKs journalister.

Allikevel hører man politikere bruke begrepet. Sylvi Listhaug, og andre representanter for Frp, kommer stadig vekk ut i mediene med at de ikke ønsker å slippe inn flere «ikke-vestlige» innvandrere. Dette er i motsetning til ukrainske innvandrere, som de gjerne ønsker flere av. Så hva slags land er det de ønsker å ha folk fra da? Holder det å være et kristent demokrati for å være vestlig? Vel i så fall burde vi jo slippe inn folk fra blant annet Sør-Afrika, Filipinene, Namibia, Ghana, Jamaica og Botswana. Dersom Sør-Afrika ikke er et vestlig land, betyr det at Elon Musk er en ikke-vestlig innvandrer? "Ikke-vestlig innvandrer" er en ganske arbitrær og upresis kategori som ikke betyr noe særlig mye uten kontekst.

Et språklig helvete

Et dårlig språk stopper kommunikasjon. Det å i det hele tatt prøve å skrive denne teksten har vært rimelig frustrerende. For jeg opplever stadig vekk at det norske språket mangler de ordene jeg trenger for å uttrykke det jeg mener. Språket er ikke bare frustrerende, men også forvirrende. Som når jeg hører noen på TV snakke om folk med «ikke-vestlig» «innvandrer-bakgrunn», og jeg er nødt til å ha en gjettelek om hva de mener. Er det de som innvandret selv? De med foreldre fra utlandet? Hva om du kun har én forelder fra utlandet? Hvor mange generasjoner i så fall? Hvilke land teller med? Hva med de som er adopterte?

Selv rasisme-begrepet kan begynne å bli absurd når man ser nærmere på det. For hvis rasisme betyr, «diskriminering basert på rase», og menneske-raser ikke eksisterer, da kan vel «rasisme» per definisjon ikke eksistere? Og hva faen betyr «kulturell rasisme»? Hvis man diskriminerer basert på kultur og ikke rase, da er det vel ikke rasisme? Da er det kultur-diskriminering. Det samme gjelder forsåvidt også religion-diskriminering, som vi av en eller annen grunn ofte refererer til som rasisme.

Identitet og anti-rasisme

Et tydelig språk gjør det enklere å snakke om rasisme, og å skille kultur, religion og utseende fra hverandre. Med et presist språk kan vi holde media og offentlige personer ansvarlige for deres utsagn. Vi slipper å tilegne rasistiske motiver til folk som bare brukte et upresist begrep. Samtidig blir det vanskeligere for høyre-ekstreme å bruke hundefløyter og å gjemme hatefulle budskap bak et tvetydig språk. Og til slutt er det fint for alle oss som ønsker et språk vi kjenner oss igjen i, med ord som synliggjør vår egen identitet og opplevelse i møtet med samfunnet. Inntil videre kommer jeg til å måtte nøye meg med å både være en etnisk minoritet og etnisk norsk samtidig.

Ytre høyre, kamp for ytringsfrihet eller spill for galleriet?

Tekst: Sebastian Gåsemyr Staalesen og Simon Tegegne Glad Frigessi Di Rattalma

I 2001 samlet ett folk seg. De samlet seg mot ekstremisme, rasisme og nazisme. Fremmarsjen av nynazismen på 90-tallet ble kraftig svekket, og over 40 000 mennesker møtte opp på Youngstorget den 1. Februar 2001 for å minnes Benjamin Hermansen. Mordet på Benjamin i 2001 sjokkerte det norske samfunnet. Det hadde kun gått to år siden Arve Karlsens død, og det norske samfunnet, et samfunn som skulle være et av verdens mest inkluderende, stod med to store mediesaker om minoritetsgutter som hadde blitt drept av hvite menn.

Spoler vi frem til 2024, så ser vi nok en fremmarsj fra ytre høyre. På politisk kvarter 4. november presterte Danby Choi å si at stormingen av kongressen i 2021 ikke var et forsøk på statskupp, men kun “trolling”.

Hvorfor er Chois utsagn problematisk? I utgangspunktet er det kun idiotisk, men problemet ligger i at den ignorerer fakta, noe Choi påstår å selv være opptatt av. Den ignorerer det faktum at en mobb brøt seg inn i USA sin viktigste politiske bygning for å hindre visepresidenten fra å verifisere valget og dermed hindre maktoverrekelsen, det viktigste prinsippet i et demokrati. Hvorfor? For å sørge for at Trump forble president selv om han hadde tapt; dermed et statskupp.

Dette handler også om et sentralt aspekt av den ytre høyre sin argumentasjonsteknikk. En teknikk der uttaleren trekker utallelsen eller nedtrapper alvorlighetsgraden av egne eller andres handlinger og/eller ytringer når de får kritikk og så anklage media for sensur og misoppfatning. Med andre ord, de har lyst til å ytre seg, men klarer ikke å bli utfordret når noen argumenterer imot.

Hjemme i Norge, ble det i 2022 gitt ut et studie som blant annet viser at 43% av det muslimske utvalget i studien hadde opplevd "ofte" eller "noen ganger" å få følelsen av og ikke tilhøre det norske samfunnet. Flere kvinner enn menn har opplevd dette.

Både ytre høyres økende popularitet, appell og stigningen i antall som melder om hatkriminalitet, vitner om et samfunn som stadig blir mer reaksjonært. Den ytre høyredreidningen som vi ser i hele vesten har lykkes med å få mennesker til å se tilbake på utdaterte tradisjonelle verdier for å finne trygghet i et samfunn i stadig endring, og en mer usikker verden.

Ytre høyre-krefter er på fremmarsj, ikke bare ute i gatene, men også på internett. Overlevende fra 22. Juli blir trakkassert og fortalt at de burde ha blitt drept den dagen. Det er viktig å være på utkikk. Ytre høyre vil ikke snakke om ekstremisme, det de driver med er jo kun "trolling".

La det være klart; det at unge, særlig menn går mot høyre er ikke i seg selv et problem. Det er et problem for andre politiske partier, men ikke samfunnet. Det viser kun hvor den politiske vinden blåser og hva det norske folk ønsker. Det som derimot er et problem er når samfunnet går mot et ytre høyre som representerer en mer aggresiv holdning enn resten av høyresiden.

Denne holdningsendringen har i stor grad skjedd gjennom sosiale medier, hvor profiler fra ytre høyre får ytre seg på sine premisser og kan spre sine budskap uforstyrret til et stort publikum. Sosiale medier har fått en så stor rolle i politisk polarisering og spredning at PST har uttrykt bekymring for at de fungerer som et "introduksjonsprogram" for ungdom til ulike radikale miljøer. Det norske samfunnet må se seg selv i speilet og spørre hvorfor dagens generasjon ønsker en mer individualistisk politikk i møte med samfunnets utfordringer, en politikk som beveger seg i en reaksjonær retning og den sterkeste rett, en politikk som står for utdaterte tradisjonelle holdninger og menneskesyn.

Samfunnet må se at løsningen er solidaritet, åpenhet og vennskap, ikke splittelse, ignorering av fakta og fiendtliggjøring. Det norske samfunnet har ikke råd til å miste enda en Benjamin for å se lyset. Én martyr er en for mye.

gjenfødt som kveldene bestemor gikk hjemover over isen fra bestefars hus lenge

lik lyden av lyspæra som tentes spak i bestemors vindu hver kveld;

lyden av det jeg må ha hørtes ut den gang; som ik

sitt spisse hode mot for å forstå hvordan jeg kunne fortsatt

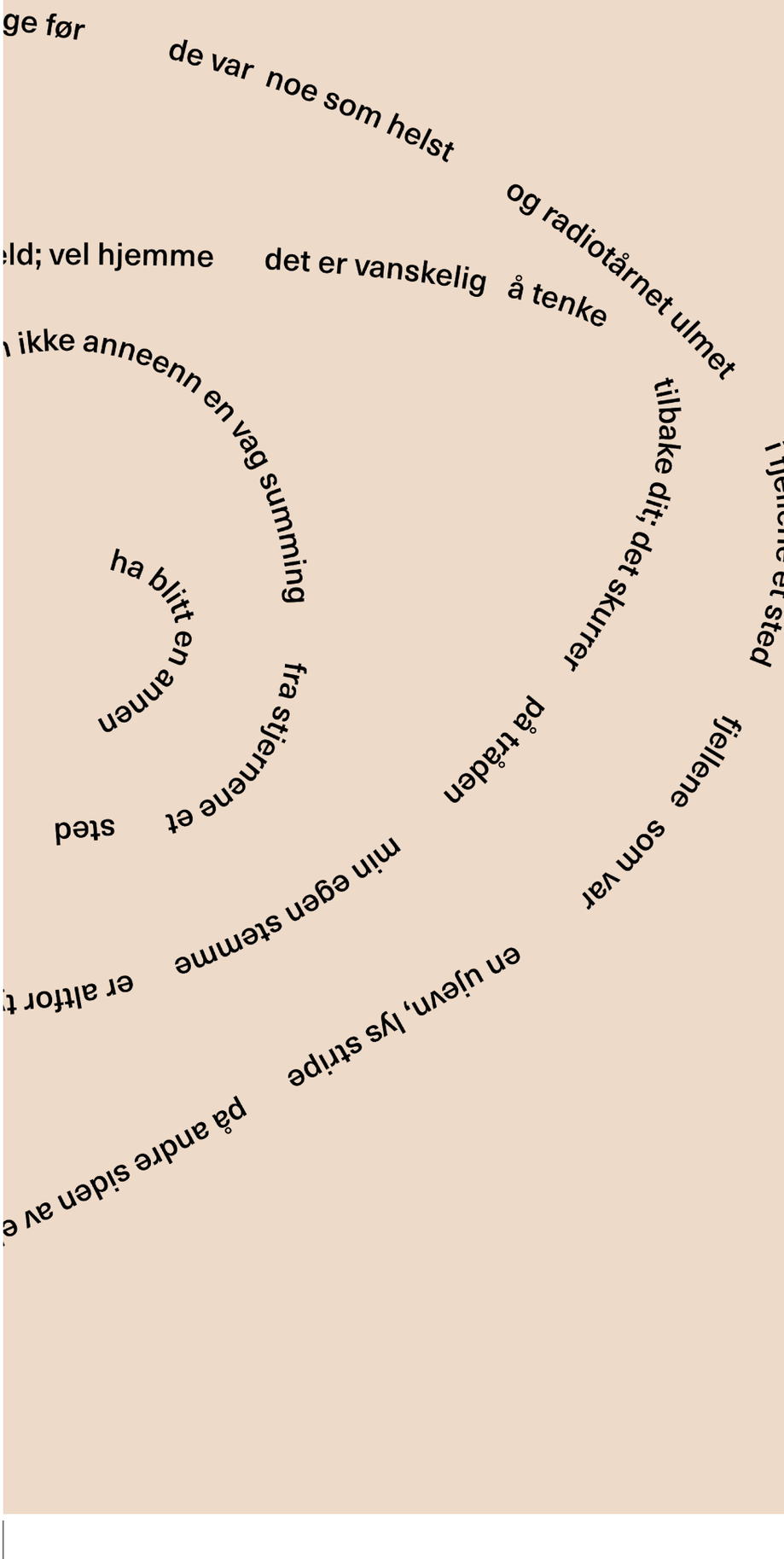
radiotårnet buttet konstant, og likevel flyktig da

r tydelig; jeg må anstrenge meg

v elva mot det buktende mørket

Kommunikasjon

Tekst: Amalia Knotten

NORGE

1. Hvilken fugl er Norges nasjonalfugl?
   a) Flaggspett
   b) Gråsisik
   c) Dompap
   d) Fossekall
2. Hvem skrev Norges nasjonalsang, og hvem komponerte musikken?
3. Hvor mange skatteflyktninger hadde Norge i 2022 og 2023 til sammen?
   a) 105
   b) 58
   c) 93
   d) 82
4. Hvem regnes som Norges første konge?
   a) Olav Tryggvason
   b) Harald Hårfagre
   c) Eirik Blodøks
   d) Harald Hardråde

Geografi

5. I hvilket land finner vi dyrearten Bradypus pygmaeus?
   - Panama
   - Estland
   - Ghana
   - Palau
6. I hvilken amerikansk stat finnes det ingen dokumenterte giftige slanger?
7. Hva heter Norges dypeste fjord?
8. Hva heter Nord-Norges høyeste fjell?

Historie

9. Hvilken viktig milepæl i norsk kvinnekamp hendte i 1961?
10. Hvem var den 24 presidenten i USA?
    - Lyndon B. Johnson
    - Woodrow Wilson
    - Franklin D. Roosevelt
    - Grover Cleveland
11. Hvilken av de følgende imperiene hadde ikke et skriftsspråk?
    - Inka imperiet
    - Det gamle Egypt
    - Det romerske imperiet
    - Aztekerriket
12. Hvilken tysk filosof skrev Kritik der reinen Vernunft?

Kjekt å vite

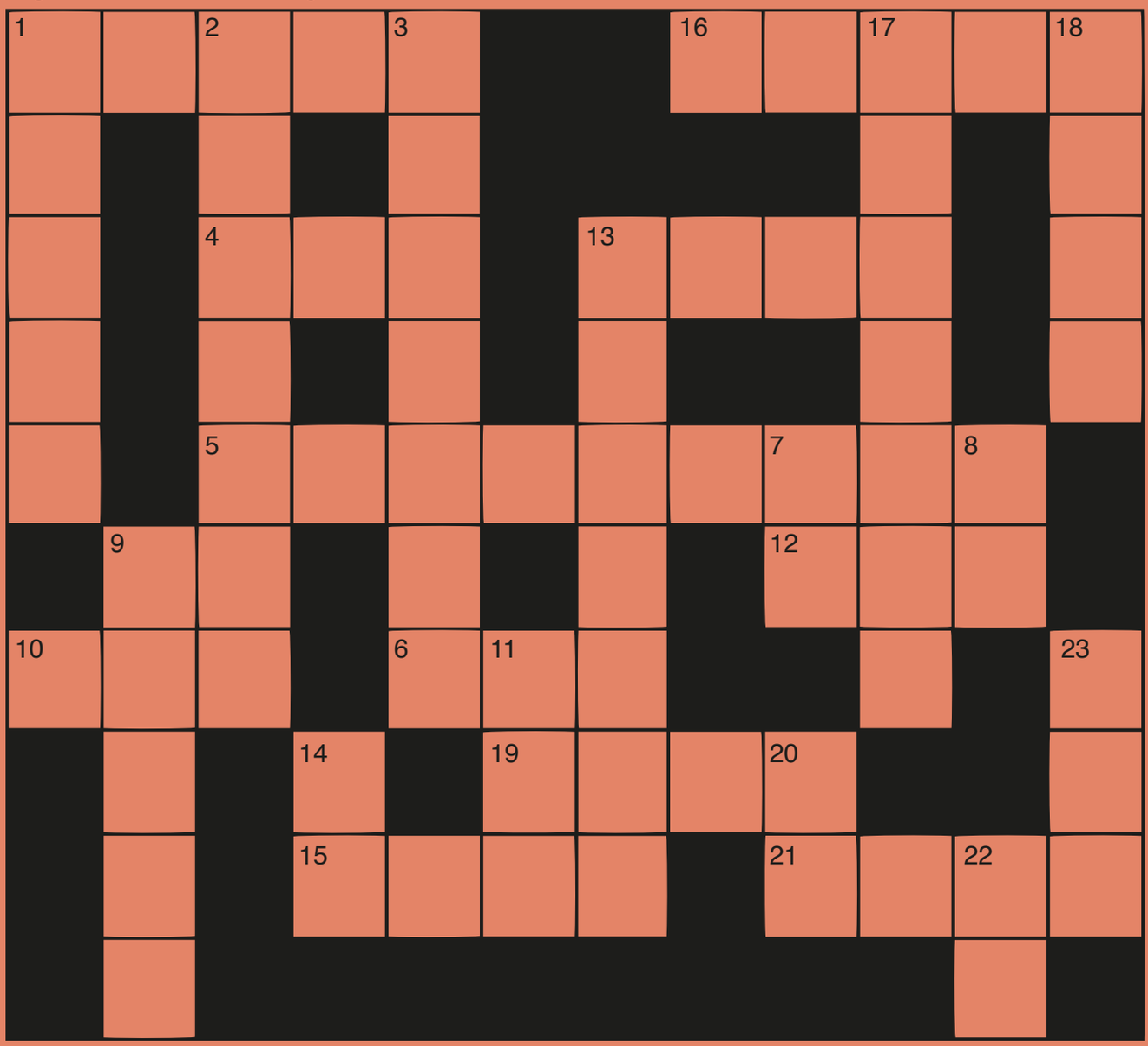
13. Hva bruker sommerfuglen for å smake?
14. Hva er Brasil oppkalt etter?
15. Hvor gammel er Mikke Mus?
    - 50 år
    - 75 år
    - 90 år
    - 110 år
16. Hvilke tre land bruker ikke metersystemet for å måle avstand?

SVAR: *1. a) Fosseknall, 2. Bjørnstjerne Bjørnson og Rikard Nordraak, 3. d) 82, 4. b) Harald Hårfagre, 5. a) Panama, 6. Alaska, 7. Sognefjorden, 8. Oksskolten (1916 meter over havet), 9. Den første kvinnen ble ordinert til prest i Den norske kirke, 10. d) Grover Cleveland, 11. a) Inka imperiet, 12. Immanuel Kant, 13. Føtene, 14. Et tre, 15. c) 90 år, 16. USA, Myanmar (Burma) og Liberia.*

Kryssord om Norge

Laget av: André Claxton-Berge

Hint

Horisontal

1. En viktig bok
4. Norsk veldedighetsorganisasjon
5. Et kjøkkenredskap
6. Tidligere navn på vy
9. Upopulært norsk parti
10. Norsk universitet
12. Tidligere statsminister
13. Norsk mat-leverandør
15. Et norsk boligbyggelag, og OBOS-konkurrent
16. Et kjøretøy man finner mye av i Norge
19. Gruppering tidligere kjent «Forum mot islamisering»
21. En by/kommune på Østlandet

Nedover

1. Et klesplagg
2. Et pålegg
3. En øygruppe i Nordland
7. En populær avis
8. En organisasjon tidligere kjent som «Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon»
9. Et varemerke, man finner mye på norsk godteri
11. Et direktorat, som ligger under finansdepartementet
13. Et adjektiv som beskriver blant annet Erna Solberg, Ola Borten Moe og Tonje Brenna
14. Et ungdomsparti
17. Redskap man finner på mange skrivebord
18. Viktig norsk eksportvare
20. En konkurranse mellom norges beste
22. Et ungdomsparti
23. Folkerettslig avtale mellom EU og tre av medlemsstatene i EFTA

Fasit

Horisontal

1. BIBEL
4. UFF
5. OSTEHØVEL
6. NSB
9. NS (nasjonal samling)
10. UIT (Universitetet i Tromsø)
12. GRO (Hatlem Bruntland)
13. IDUN
15. USBL
16. ELBIL
19. SIAN
21. MOSS

Nedover

1. BUNAD
2. BRUNOST
3. LOFOTEN
7. VG
8. LO
9. NIDAR
11. SSB
13. INNABIL
14. RU (Rød Ungdom)
17. BINDERS
18. LAKS
20. NM (Norgesmesterskap)
22. SU (Sosialistisk Ungdom)
23. EØS

Ønsker du å være med å lage magasin?

Hvert semester bestemmer vi nytt tema! Følg med på Instagram @socius_uio eller Facebook for oppdateringer på tema og frister. Enten om du vil være med på prosessen med å lage magasin, skrive eller illustrere, er du velkommen til oss. Vi er åpne for nye som vil prøve seg og erfarne som ønsker å bidra! Ikke nøl med å ta kontakt, enten gjennom sosiale medier eller på e-post: kontakt.socius@gmail.com

Påminnelse

1. Du skal ikke tro at du er noe.
2. Du skal ikke tro du er like meget som oss.
3. Du skal ikke tro du er klokere enn oss.
4. Du skal ikke innbille deg du er bedre enn oss.
5. Du skal ikke tro du vet mer enn oss.
6. Du skal ikke tro du er mer enn oss.
7. Du skal ikke tro at du duger til noe.
8. Du skal ikke le av oss.
9. Du skal ikke tro at noen bryr seg om deg.
10. Du skal ikke tro du kan lære oss noe.

Aksepter | Avvis